Makale türü: Araştırma makalesi	Article type: Research article
Geliş tarihi 18.12.2021	Submitted date
Kabul tarihi 16.01.2022	Accepted date
Elektronik yayın tarihi 28.01.2022	Online publishing date

Atıf Bilgisi / Reference Information

Altuntaş Gürsoy, İ. & Bayram, A. M. (2022). Yabancılar Türkçe Öğretiminde Dil Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Etkinlik Önerileri. *Journal of History School*, 56, 263-297.

YABANCILARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE DİL BECERİLERİNİ GELİŞTİRMeye YÖNELİK ETKİNLİK ÖNERİLERİ¹

İlke ALTUNTAŞ GÜRSOY² & Arif Mikail BAYRAM³

Öz

Yabancılar Türkçe öğretiminde dil becerilerinin dengeli, bütüncül ve etkili bir biçimde geliştirilmesi gerekmektedir. Bu da ancak etkinlikler sayesinde olur. Çünkü etkinlikler beceri odaklı ve belirli amaçlar, kazanımlar doğrultusunda uygulanır. Bu amaç ve kazanımların açık bir biçimde yazılmış hâlini, Yabancılar Türkçe öğretimi alanındaki ilköğretim programı olan, Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığınca da onaylanarak Türkiye Maarif Vakfı tarafından yayımlanan Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Programı'nda bulmak olanaklıdır. Program, Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni'nin eylem odaklı yaklaşımı doğrultusunda hazırlanmıştır. Hem çağın gerektirdiği modern yaklaşımlarla hazırlandığı hem de amaç ve kazanımları barındırdığı düşüncesiyle çalışmanın temelini oluşturmuştur. Çalışmanın amacı, Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Programı'ndaki kazanımlar temel alınarak yabancı/ikinci dil öğrencilerinin dil becerilerini geliştirmeye yönelik etkinlik önerilerinin hazırlanmasıdır. Nitel olan bu çalışmada program, doküman incelemesi tekniğiyle incelenmiştir. Programdaki kazanımlardan her bir dil becerisine yönelik 3'er kazanım toplamda 12 kazanım seçilmiştir. Seçilen kazanımlara uygun olarak A2, B1 ve B2 düzeylerinde 12 etkinlik önerisi hazırlanmıştır. Etkinlik önerilerinin, dil becerilerinin bütüncül, dengeli ve etkili bir biçimde geliştirilebilmesi için beceri odaklı olmasına ve çağın getirdiği yeniliklere

¹ Bu makale, 2 Ekim 2021 tarihinde Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü ve HÜTÖMER tarafından düzenlenen Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Programı 3. Öğrenci Sempozyumu'nda aynı başlıklı sözlü bildiriden uyarlanmıştır. Makale yazımı yazar etki oranı: 1.yazar: %65, 2. yazar: %35.

² Dr. Öğr. Gör., Jandarma ve Sahil Güvenlik Akademisi Güvenlik Bilimleri Fakültesi, Yabancı Diller Bölümü, Türkçe Birimi, altuntasilke@gmail.com, Orcid: 0000-0003-1394-5778

³ Öğr. Gör., TOBB ETÜ/Tashkent, amikailbayram@gmail.com, Orcid: 0000-0002-3760-5279

uygun, özgün ve yaratıcılığı geliştiren; öğrencilerin analiz ve sentez yapabilmelerine olanak tanıyan etkinlikler olmasına özen gösterilmiştir. Farklı zekâ çeşitleri göz önünde bulundurularak birden fazla duyuya hitap edebilen, görsel ve işitsel araçların etkin kullanımını sağlayan nitelikte etkinlikler önerilmiştir. Etkinlik önerileri öğrencilerin hedef dilde iletişim kurabilmesi amacıyla iletişimsel dil öğretim yöntemi doğrultusunda hazırlanmıştır. Öğrencilerin metin türlerinin düzenlenme biçimlerinin ve dilsel özelliklerinin farkında olmaları, dil becerilerini başarıyla kullanabilmelerinde kolaylaştırıcı bir etken olduğu düşüncesiyle etkinliklerde masal, hikâye, şiir gibi yazınsal türlerden alıntılar sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Yabancılar Türkçe öğretimi, Yabancı dil olarak Türkçe öğretim programı, Etkinlik önerileri, Dil becerileri.

Suggestions for Activities to Develop Language Skills in Teaching Turkish to Foreigners

Abstract

In teaching Turkish to foreigners, language skills need to be developed in a balanced, holistic and effective way. This is only possible through activities, because the activities are skill-oriented and applied in line with certain goals and achievements. It is possible to find the clearly written version of these aims and achievements in the Curriculum of Teaching Turkish as a Foreign Language, which is the first curriculum in the field of teaching Turkish to foreigners, approved by the Board of Education, and published by the Turkish Maarif Foundation. The aim of the study is to prepare activity suggestions to improve the language skills of foreign/second language learners based on the achievements in the Curriculum of Teaching Turkish as a Foreign Language. In this study, the program, which is qualitative, was examined with the document analysis technique. Three achievements each and 12 achievements in total out of the achievements in the program were selected. 12 activity suggestions at A2, B1 and B2 levels were prepared in accordance with the selected outcomes. It was paid attention that activity suggestions should be skill-oriented in order to develop language skills in a holistic, balanced and effective way. Considering different types of intelligence, activities that appeal to more than one sense and enable the effective use of visual and auditory tools have been suggested. The activity suggestions were prepared in line with the communicative language teaching method in order for the learners to communicate in the target language. Quotations from literary genres such as fairy tales, stories, and poems were presented in the activities, with the thought that learners' awareness of the way in which text types are arranged and their linguistic characteristics, and that this is a facilitating factor in successfully using their language skills.

Keywords: Teaching Turkish to Foreigners, Curriculum of Turkish as a Foreign Language, Activity Suggestions, Language Skills.

GİRİŞ

Ana dili öğretiminde olduğu gibi yabancılar Türkçe öğretiminde de dil becerilerinin (okuma, dinleme, yazma, konuşma) etkili ve dengeli bir biçimde geliştirilmesi önem arz etmektedir. Dil becerileri, etkinlikler sayesinde geliştirilir. Etkinlik, bir öğretim stratejisi, materyal ve bir hedef içersin ya da içermesin bir beceriyi belirli bir süre içerisinde tekrarlatarak öğretmek için öğrenmeyi teşvik etmeyi amaçlayan her türlü işleme denir (Samperio, 2017, s.52). Nunan (1991) ise etkinlik tanımını girdi ile öğrenci etkileşimi bağlamında yapılandırır. Önemli olan belirli dil girdilerinin öğrencilere sunulması ve öğrencilerin bu girdilerle ne yapacağıdır. Bu bağlamda öğrenciye belirli dil girdilerini öğretmeyi ya da pekiştirmeyi amaçlayan her türlü çalışmaya etkinlik denilebilir. Brown (2000, s.159) ise etkinliği “öğretmen tarafından belirli bir amaç doğrultusunda yönlendirilen, sınırlı zamanda gerçekleşen ve makul bir şekilde birleştirilmiş öğrenci davranışları kümesi” olarak tanımlar. Brown’un tanımından da anlaşılacağı üzere etkinlikler belirli bir amaç doğrultusunda gerçekleştirilir. Dil öğretimini gerçekleştirmek için hazırlanacak etkinliklerde belirli amaçlara, kazanımlara ihtiyaç vardır ki bu da öğretim programını işaret etmektedir. Dolayısıyla yabancılar Türkçe öğretimi alanındaki ilköğretim programı olan Türkiye Maarif Vakfı tarafından yayımlanan Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Programı’nı belirtmekte yarar vardır. Bu program, Diller için Avrupa Ortak Başvuru Metni’nin (AOBM) eylem odaklı yaklaşım esaslarına göre hazırlanmıştır. Yabancılar Türkçe öğretiminde alanda ilk olması ve standardın sağlanması amacıyla oluşturulduğu, hem uluslararası standartları karşıladığı hem de çağın gerektirdiği modern yaklaşımlarla hazırlandığı düşüncesiyle çalışmanın temelini oluşturmuştur. Daha önce Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesi için hazırlanmış bir öğretim programının olmayışının alandaki en temel eksikliklerden biri olduğu ve eksikliğin bu program sayesinde giderildiği düşünülmektedir. Balcı ve Melanlıoğlu (2020) da bu görüşü destekler biçimde yabancılar Türkçe öğretimine yönelik bir içeriğin bulunmamasını alanın en büyük eksikliği olarak değerlendirdiklerini; ancak Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığınca da onaylanarak Türkçenin öğretimine yönelik hem yurt içi hem de yurt dışında kabul gören bir öğretim programının alana kazandırıldığını belirtir.

AOBM’deki düzey betimleyicileri/yeterlik olarak belirtilenler bu programda “kazanım”a dönüşmüştür. Programın temel dayanaklarında belirtilen 21. yüzyıl becerileri de kazanımlara yansıtılmaya çalışılmıştır (Balcı ve Melanlıoğlu, 2020). Programda düzeylere ve dil becerilerine yönelik bir kazanım listesi oluşturulmuştur. Bu kazanımların AOBM’deki düzey betimleyicilere/yeterliklere göre daha somut ve kolay anlaşılabilir olduğu söylenebilir. Dahası

öğrencilerin düzeylerine göre kazanımların, öğretilecek konuların, temaların listelenmesi programın uygulamaya dönük olduğunu gözler önüne sermektedir.

AOBM, Avrupa çapında yabancı/ikinci dil derslerinin tasarlanıp uygulanmasına rehberlik etmesi amacıyla Avrupa Konseyi tarafından yayımlanmıştır. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Programı da Türkiye’de yabancı/ikinci dil derslerinin tasarlanıp uygulanmasına rehberlik edebilir. Yabancılar Türkçe öğreten kurumları ders kitaplarıyla birlikte ortak bir paydada birleştirerek eşgüdümlü bir biçimde öğretimi planlamalarını sağlayabilir.

Program (2020, s.13, 22), öğrencilerin dinleme/izleme ve okuma yoluyla anlama becerilerini; sözlü üretim, sözlü etkileşim ve yazma yoluyla anlatma becerilerini geliştirmeyi; bu sayede dinleme, konuşma, okuma, yazma becerilerini bütüncül bir biçimde ve kurallara uygun olarak kullanmalarını sağlamayı amaçlamaktadır. Dahası anlama ve anlatma becerilerini kullanarak sosyal yaşamın her alanında iletişim kurma becerisine sahip olan, keşfederek ve yaparak-yaşayarak öğrenen, öğrenme sürecinde sorumluluk alan, iş birliği içinde çalışan, problem çözme becerilerini kullanan, sorgulayan, yorumlayan, evrensel ve kendi kültürüne özgü değerlere duyarlı, kültürlerarası bilinç sahibi bireyler yetiştirme de programın başlıca amaçlardandır. Belirtilen amaçlar, temel dil becerilerinin üzerine yapılandırılmıştır. Bu bağlamda özellikle okuma ve dinleme becerisi kazanımlarıyla dil girdilerinin sağlanması ve bu dil girdilerinin sözlü üretim/sözlü etkileşim ya da yazma kazanımlarıyla yazma ve konuşma becerisinde üretime dönüşmesi gerekmektedir. Bunu sağlayacak olan da dil becerilerinin bütüncül biçimde geliştirilmesine olanak veren etkinliklerdir. Oysa yapılan bazı çalışmalarda yabancılar Türkçe öğretilirken dil becerilerinin dengeli ve bütüncül bir biçimde geliştirilmediği (Ceylan, 2019) ve yabancılar Türkçe öğretiminde kullanılan ders kitaplarındaki dil becerilerine yönelik etkinliklere eşit bir biçimde yer verilmediği (Şimşek, 2016; Cömert, 2018; Karazeybek, 2019; Özbal, 2019; Batı, 2020; Şimşek ve Erdem, 2021) sonucuna ulaşılmıştır. Ceylan’ın (2019) çalışması öğrencilerin yazma becerisini geliştirmeyi amaçlayan etkinlikleri daha çok tercih ettiklerini göstermektedir. Öğreticiler, yazma etkinliklerinden sonra ise en çok okuma etkinliklerini uygulamaktadırlar. Konuşma ve dinleme etkinliklerini ise daha az sıklıkta kullanmaktadırlar. Şimşek (2016) B2 düzeyindeki Yedi İklim Türkçe Öğretimi Ders Kitabı ve İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı’nı incelediği çalışmasında ders kitaplarındaki etkinliklerin dil becerilerine göre eşit bir biçimde dağılmadığı sonucunu elde etmiştir. Kitaplarda okuma ve yazma becerisine yönelik etkinliklere daha fazla yer verildiği, dinleme etkinliklerinin geri planda kaldığı da araştırmanın sonuçları arasındadır. Cömert (2018) A1’den C1’e İzmir Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitapları’ndaki konuşma ve yazma

etkinliklerinin AOBM'ye uygunluğunu belirlemek için yaptığı çalışmasında yazma etkinliklerinin diğer becerilere oranla kitaplarda daha çok yer aldığı sonucunu elde etmiştir. Karazeybek (2019) B1 düzeyinde İzmir Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı'nı ele almıştır. Kitapta dört beceriye yönelik etkinliklere eşit ve bütüncül olarak yer verilmediği, yazma ve konuşma etkinliklerinin sayısının artırılması gerektiğini belirlemiştir. Özbal (2019) çalışmasında, İstanbul Yabancılar İçin Türkçe, Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe, Gazi Yabancılar İçin Türkçe ve Yedi İklim Türkçe Ders Kitabı'nın A1 ve A2 düzeyindeki etkinliklerini incelemiştir. Her öğretim setinde dil becerisindeki etkinliklerin dağılımında farklılıklar olduğunu; yalnızca dinleme etkinliklerinin tüm kitaplarda en az sayıda yer aldığını saptamıştır. Batı (2020) A1 düzeyindeki Yedi İklim Türkçe Öğretimi Ders Kitabı'nı incelediği çalışmasında yazma ve okuma etkinliklerinin dinleme ve konuşma etkinliklerine göre fazla olduğu sonucuna ulaşmıştır. Şimşek ve Erdem (2021) ise Yedi İklim Türkçe Öğretimi B1 Ders Kitabı'ndaki yazma becerisi etkinliklerini kazanımlar ve AOBM çerçevesinde incelemiş ve yazma becerisi kazanımlarının etkinlikler bünyesinde genel olarak gözetilmiş olsa da diğer beceri etkinliklerine göre arka planda kaldığını belirlemiştir.

Sonuç olarak dil becerilerini geliştirmeye yönelik etkinliklerin bütüncül ve amaca uygun olmadığına ilişkin ulusal alanyazında birbirini destekleyen birden fazla çalışma bulunmaktadır. Dahası yabancılar Türkçe öğretimi alanyazınında, ulaşılabilen kaynaklar dâhilinde, kazanımlara uygun olarak dil becerilerinin tamamı için etkinlik geliştirilen az sayıda çalışma vardır. Ancak bunlar etkinlik geliştirirken AOBM'yi temel almışlardır. Etkinlik önerilerini herhangi bir kazanıma/ölçüte dayandırmayan çalışmalar da vardır. Sarıbaş (2014) çalışmasında AOBM'yi temel alarak A1, A2, B1, B2 düzeyleri için yalnızca okuma becerisine yönelik kazanımlar çıkarmış ve bu kazanımlara yönelik etkinlikler hazırlamıştır. Ak Başoğlu ve Aksu (2017) çalışmalarıda okuma, dinleme, konuşma, yazma ve dil bilgisi alanından bir düzey seçerek 5 alana yönelik örnek ders malzemelerine yer vermişlerdir. Erdoğan vd. (2017) kitabın tamamında dört dil becerisine yönelik A1 ve A2 düzeylerinde etkinlikler önermişlerdir. Etkinliklerin başında kazanımları da belirtmişlerdir; ancak AOBM'yi esas almışlardır. Özmen, Güven ve Dürer (2017), A1'den C2'ye yalnızca konuşma becerisine yönelik etkinlikler geliştirmişlerdir. İnal (2018), yazmış olduğu kitap bölümünde yazma etkinliklerine yer vermiştir. Bağcı Ayrancı (2019), dil becerilerini geliştirmeye yönelik oyunlar tasarlamıştır. Aynı kitap içerisindeki kitap bölümlerinde Altunkaya (2019) farklı düzeylerde okuma, Başkan (2019) farklı düzeylerde yazma, Çelik (2019) farklı düzeylerde konuşma, Doğan (2019) farklı düzeylerde dinleme etkinlikleri önermişlerdir. Özdemirel (2019) temel, orta, ileri düzey olmak üzere sözcük öğretimine ilişkin etkinlik

önerilerinde bulunmuştur. Tanju (2019) tezinde iletişimsel dil öğretimi doğrultusunda A1 ve A2 düzeyleri için konuşma etkinlikleri önermiştir. Bektaş ve Ökten (2020), AOBM doğrultusunda B2 düzeyi yazma etkinlikleri önermiştir. Bülbül (2020) çalışmasında -(y) AcAk ve -I/Ar biçimbirimlerinin olasılık işlevi üzerine etkinlikler sunmuştur. Karadağ (2020) AOBM'deki B1 düzeyi betimleyicilerini/yeterliklerini kılavuz almış; okuma, dinleme, konuşma, yazma, dil bilgisine ilişkin etkinlik önerilerinde bulunmuştur. Kara Özkan (2020), B1 düzeyinde konuşma becerisi etkinlik tasarımlarına yer vermiştir. Fişekçioğlu (2021) kitap bölümünde yazma ve konuşma etkinlik önerileri sunmuştur. Kuvac ve Arslanbaş (2021) okuma, yazma, dinleme, konuşma becerilerine yönelik C1 düzeyinde etkinlikler hazırlamıştır. Şengül (2021), A1'den C1'e tüm becerilerde AOBM'ye dayalı etkinlik örnekleri vermiştir.

Etkinliklerin kazanıma uygun hazırlanması, hangi dil girdisinin öğrenciye sunulacağını da belirlenmesi demektir. Öğreticinin öğrettiği konuyu pekiştirmek; bu sayede öğrenmenin kalıcılığını sağlamak istemesi, öğrencinin ilgi ve dikkatini çekebilmesi, derse daha yüksek bir oranda katılım göstermelerini istemesi amacıyla ve ders kitabındaki etkinliklerin bu beklentileri karşılayamadığı durumlarda kendi etkinliklerini hazırlaması gerekecektir. Öğretici, öğretim sürecini/öğretimin işleyişini planlarken, etkinlik ve araç-gereç tasarımlarında bu tür çalışmalardan yararlanabilir. Bu doğrultuda belirlenmiş kazanımlara uygun, bütüncül bir biçimde tüm dil becerilerine yönelik ve uygulanabilir etkinlik örneklerinin Türkçeyi yabancı/ikinci dil olarak öğrenenlere ve bu alanda çalışmalar yapan akademisyenlere fikir vermesi açısından önemli olduğu düşünülmektedir. Öte yandan Maarif Vakfı tarafından yayımlanan Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Programı'yla ilgili yapılan çalışmalar incelendiğinde kazanım ve etkinlik temelli oldukça az çalışmaya rastlanmıştır. Kılıç (2021) araştırmasında programdaki A1, A2 temel dil düzeyleri dinleme/izleme ve okuma/anlama kazanımlarında, 21. yüzyıl okuryazarlık becerilerine ne oranda yer verildiğini tespit etmiştir. A1 ve A2 düzeyleri için yalnızca iki beceriyi kazanımlar bağlamında ele almış; var olan durumu betimleyerek herhangi bir uygulama ya da etkinlik önerisine yer vermemiştir. Aktaş ve Halitoğlu'nun (2021) editörlüğünü yapmış olduğu "Etkinlik Temelli Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi" kitapta programdaki kazanımlar temel alınarak geliştirilen etkinlikler yer almıştır. Ancak bu çalışmalarda ya dil becerilerinin bütününe değil araştırmacılar tarafından seçilen becerilere odaklanılmış ya da etkinliklerin düzeyleri kısıtlı tutulmuştur. Diğerleri programdaki dil bilgisi yapılarını ya da içeriklerini esas alan (Çangal ve Kırıbiş, 2020; Erdil ve Açık, 2021); programı Bloom taksonomisini göre inceleyen (Emre, 2020; Karagöl, 2020) ve temel dayanaklar, yaklaşım, genel amaçlar,

ölçme-değerlendirme alanı, programın uygulanmasına ilişkin öneriler ile dil becerileri, dil düzeyleri kazanımları gibi çeşitli değişkenler açısından değerlendiren (Balcı ve Melanlıoğlu, 2020; Kaya ve Kardaş, 2020; Aydın ve Tunagör, 2021); söz varlığını zenginleştirme açısından inceleyen (Maden, 2020); programın eleştirisini yapan (Nurlu, Konyar, Tuna, Görgüç, 2021) çalışmalardır. Çalışmaların çoğalmasa programın bilinirliğini arttırmaktadır. Bu bağlamda yapılan bu çalışma, programın bilinirliğini arttırmasıyla birlikte etkinlik önerileriyle yapılandırıldığı için uygulanabilirliğini de gözler önüne sermesi açısından önemlidir. Dahası programa ilişkin yapılacak akademik çalışmalarla program daha işlevsel hâle gelebilir ve öğreticilere dersi planlama konusunda daha etkili hizmetler sunabilir. Dolayısıyla bu çalışmada, Maarif Vakfı tarafından yayımlanan Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Programı'ndaki kazanımlar temel alınarak yabancı/ikinci dil öğrencilerinin dil becerilerini geliştirmeye yönelik etkinlik önerilerinin hazırlanması amaçlanmıştır.

YÖNTEM

Nitel olan bu çalışmada Türkiye Maarif Vakfı Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Programı doküman incelemesi tekniğiyle incelenmiştir. Programda listelenen kazanımlardan okuma, yazma, konuşma, dinleme becerilerine yönelik 3'er kazanım toplamda 12 kazanım seçilmiştir. Seçilen bu kazanımlara yönelik A2, B1 ve B2 düzeylerinde etkinlik önerileri hazırlanmıştır. A1 düzeyi en temel düzey ve amaç, temel dil yapılarının kavratılması olduğundan çalışmanın kapsamına alınmamıştır. C1 düzeyindeki öğrenciler ise ileri düzey ve sosyal yaşamın her alanında iletişim kurma becerisine sahip olduklarından, onlara sosyal yaşamı konu alan her türden etkinlik sunulabileceğinden bu düzeye yönelik etkinlik önerileri hazırlanmamıştır.

Kazanımlar seçilirken her bir dil düzeyinde ortak olan kazanımlar olmasına dikkat edilmiştir. Örneğin; A2 düzeyindeki ve okuma alanındaki “Metnin konusunu, temel iletisini belirler.” kazanımı ilerleyen düzeylerde ve diğer dil becerilerinde küçük değişikliklerle yer aldığı için seçilen kazanımlar arasına eklenmiştir. Seçilen kazanımlar aşağıda gösterildiği gibidir:

•Okuma becerisi kazanımları

A2.O.46. Metnin konusunu, temel iletisini belirler.

B1.O.44. Metnin konusunu, temel iletisini belirler.

B2.O.39. Metnin konusunu, temel iletisini belirler.

•Konuşma becerisi kazanımları

A2.SE.29. Plan, tasarı ve hayallerin konuşulduğu diyaloglara katılır.

B1.SE.35. Plan, tasarı ve hayallerin konuşulduğu diyaloglara katılır.

B2.SE.29. Plan, tasarı ve hayallerin konuşulduğu diyaloglara katılır.

•Yazma becerisi kazanımları

A2.Y.28. Haber metinleri yazar.

B1.Y.12. Haber metinleri yazar.

B2.Y.7. Haber metinleri yazar.

•Dinleme becerisi kazanımları

A2.D3. Metinde geçen deyimleri bağlamdan hareketle adlandırır.

B1.D.4. Mecazlı ifadeleri tanır.

B2.D.2. Mecazlı ifadeleri belirler.

BULGULAR VE YORUM

Dil Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Etkinlik Önerileri

Bu başlık altında önce anlama daha sonra da anlatma becerileriyle ilgili etkinlik önerilerine yer verilmiştir.

Okuma Becerisini Geliştirmeye Yönelik Etkinlik Önerileri

Türkçe öğretim programında (2020, s.34) okuma etkinliklerine örnek olarak bilgileri/görselleri eşleştirme, metinlerdeki kişilerin amaçlarını anlayabilme, başlık bulma, ana fikri belirleme, ayrıntıları anlama, tamamlama (oku ve resim yap/çiz/doğru sıraya koy/yanlış belirle/ işaretle), ilgisiz bilgiyi çıkarma, doğru-yanlış etkinlikleri, ayrıntıları fark etme, ima edilen bilgileri anlayabilme, metnin dil bilgisel boyutlarını fark etme, soru-cevap, metindeki bilgileri tablo/şekil/listede bulma etkinlikleri sıralanmıştır. Bu sıralananlar temelinde aşağıda okuma becerisini geliştirmeye yönelik etkinlik önerileri sunulmuştur.

1. Etkinlik (A2 Düzeyi)

Aşağıda üç farklı metin vardır. Metinleri okuyunuz ve her biri için uygun başlıkları tabloya yazınız. Başlıkları yazdıktan sonra bu üç metnin ortak iletişini de ilgili boşluğa yazınız.

Metin 1:

Patron, iki farklı elemanını çok fakir bir ülkeye iş ziyaretine göndermiş. Birinci eleman ziyaretten sonra demiş ki:

-Patron, orada hiç ayakkabı satamayız. Kimsede ayakkabı yok.

İkinci eleman ise:

-Patron, orada çok fazla ayakkabı satabiliriz. Kimsede ayakkabı yok.

Metin 2:

Hırsız bir babanın ikiz çocukları varmış. Bu çocuklardan bir tanesi farklı suçlar işleyerek hapse girmiş. Diğeri ise önemli bir şirkette yöneticilik yapıyor. Her ikisine de “Hayatın nasıl böyle oldu?” diye soruyorlar. İkisi de aynı cevabı veriyor:

“Babamı izledim.”

Metin 3:

Ünlü sporcu, kulüp binasına girerken yaşlı bir kadın ağlayarak ona “Çocuğum çok hasta. Ameliyat olmazsa ölebilir, lütfen bize yardım edin.” der. Ünlü sporcu da çek defterinden bir sayfa koparır, yüklü bir miktarı yazıp imzalar ve çeki kadına verir. Olayı güvenlik görevlisi uzaktan görür. Birkaç gün sonra sporcuya “Sakın o kadına bir daha para vermeyin. O kadın bir yalancı. Her zaman aynı yalanları söyler ve insanlardan para alır. Çok üzgünüm, vaktinde uyaramadım. Paranız boşa gitti.” der. Sporcu kahkaha atar ve “Yani hasta bir çocuk yok mu? Bu mükemmel bir haber, teşekkür ederim.” Der (1.metin“<https://www.google.com/search?q=patron+iki+elemanını+afrikaya+göndermiş>” adresinden; 2. metin “<https://www.wattpad.com/66944469-başarı-öyküleri-hikaye-14-sarhoşun-çocukları>” adresinden; 3. metin “Sarı, 2017”den uyarlanmıştır.)

Okuma alanındaki ilk etkinlik “A2.O.46.Metnin konusunu, temel iletisini belirler.” kazanımına uygun hazırlanmıştır. Etkinlikteki metinler, “olaylara farklı açılardan bakma ya da bakış açısını değiştirme” gibi konulara yöneliktir. Bu metinlerden hareketle öğrencilere hayata bakışın neden önemli olduğu açıklanabilir. A2 düzeyi için uygun olan bu etkinlik, okuma becerisine yönelik hazırlanmış olsa da sınıfça konuşmaya da çok uygundur. Öğrencilerin konuyu bulmakta zorlanacakları düşünülüyorsa seçenekler de verilebilir. Seçilen ileti, kullanılan söz varlığı ve dil yapıları açısından düzeye; etkinliğin tasarlanması açısından da kazanıma ve beceriye uygun bir etkinliktir. Çünkü öğretim, yalnızca dil bilgisinin ve sözcük bilgisinin kavratılmasına yönelik olmaktan çıkarılıp okuduğunu anlama yeterliğinin geliştirilmesine yönelik de planlanmalıdır.

2.Etkinlik (B1 Düzeyi)

Şiir, her dilde var olan yazınsal (edebî) bir türdür. Aşağıda, beş farklı şiiirden alınmış dizeler vardır. Sizce bu dizeler ne anlatıyor? Şiirleri izleklerle eşleştiriniz.

umutsuzluk	yalnızlık
yaşama sevgisi	özlem
hümanizm	

Yaşamak azaptır çok zaman,
Dualara açıldı ağız.
Tükendi dizlerde derman
Akşamı bulamayacağız.
Behçet Necatigil (Necatigil, 1997)
()

Ne hasta bekler sabahı
Ne genç ölüyü mezar
Ne de şeytan bekler günahı
Benim seni beklediğim kadar
Necip Fazıl Kısakürek (Çetin, 1991)
()

Bütün insanları dostun bil, kardeşin bil kızım
Sevincin ürünüdür insan, nefretin değil kızım
Zulmün önünde dimdik tut onurunu
Sevginin önünde eğil kızım
Ataol Behramoğlu (Behramoğlu, 2017)
()

Bilmezler yalnız yaşamayanlar,
Nasıl korku verir sessizlik insana;
İnsan nasıl konuşur kendisiyle;
Nasıl koşar aynalara,
Bir cana hasret,
Bilmezler.
Orhan Veli Kanık, (Kanık, 1993)
()

Potinlerimle paltoma
Teşekkür etmeliyim
Teşekkür etmeliyim yağın kara
Bu güne bu sevince
Yere bastığım için şükür
Şükür gökyüzüne toprağa
Adını bilmediğim yıldızlara
Suya ateşe hamdolsun
Oktay Rifat (Yalçın, 2019)
()

B1 düzeyine uygun olan etkinlik “B1.O.44. Metnin konusunu, temel iletisini belirler.” kazanımına göre hazırlanmıştır. Öğrencilerin zorlanmadan anlayabilecekleri şiirler ve izlekler seçilerek eşleştirmeler yapmaları istenmiştir. Bu etkinlikte şiirlerin seçilmesinin nedeni yabancılar için Türkçe öğretimi ders ve çalışma kitaplarında şiirlerin diğer yazınsal türlere kıyasla ihmal edildiği düşüncesidir. Oysa şiirler, dilin en yetkin örneklerini oluşturur. Şairlerin kullandığı özel dil ve söylem nedeniyle öbür yazınsal türlerden ayrılır (Çotuksöken, 2010, s.111).

3. Etkinlik (B2 Düzeyi)

Fıkralar, komik, nükteli kısa hikâyelerdir. Türk kültüründe nesilden nesile, kulaktan kulağa aktarılarak günümüze kadar gelmiştir. Özellikle Nasrettin Hoca fıkraları herkesçe bilinmektedir. Siz de aşağıdaki üç Nasrettin Hoca fıkrasını okuyunuz ve verilen ana fikirlerle metinleri eşleştiriniz.

1.Savurgan olmamalı, elimizdekilerin kıymetini bilmeliyiz.

2.Çıkarımıza (menfaatimize) uyan şeyleri nasıl kabul ediyorsak sıkıntılı durumları da öyle kabullenmeliyiz.

3.Önlemimizi çok geç olmadan almalıyız.

A)Testi Kırıldıktan Sonra

Nasrettin Hoca, oğlunu su doldurması için çeşmeye gönderecekti. Testiyi eline verdikten sonra oğlunun kulağını çekmiş. Sonra da bağırarak:

“Sakın testi kırma!”

Bu durumu görenler:

“Ne yapıyorsun, Hoca Efendi.” demişler. “Çocuk testi kırmadı ki ... Hiç suçlu olmayan çocuğu ne diye azarlıyorsun!”

Hoca:

“Testi kırıldıktan sonra iş işten geçmiş olur.” demiş.

Metnin ana fikri:

B) Kırk Yıllık Sirke

Komşulardan biri Hoca'ya sormuş:

“Hocam, sen tutumlu adamsın, kırk yıllık sirken var mı? Varsa biraz verir misin?”

Hoca, omuzlarını silkelemiş:

“Var ama veremem!”

Komşusu siteme başlamış:

“Bu ne biçim komşuluk, azıcık sirkeden ne çıkar, niçin vermiyorsun?”

Hoca cevabı yapıştırmış:

-Eğer her isteyene verseydim bende kırk yıllık sirke kalır mıydı?”

Metnin ana fikri:

C) Kazan Öldü

Hoca komşusundan bir kazan ister. İşini bitirince de şaka olsun diye içine bir tencere koyarak geri götürür. Tencereyi gören komşusu:

-Bu da nesi Hocam? der.

Hoca da:

-Kazan gebeymiş. Bize gelince doğurdu, diye yanıt verir. Adam:

-Pekiye diyerek karşı koymadan alır kazanla tencereyi. Bir süre sonra yine komşudan kazan ister Hoca ama bu kez işini bitirince götürüp geri vermez. Birkaç gün sonra komşusu Hoca'nın evine gelir, kazanı ister.

Hoca, üzgün bir dille konuşur:

-Kazan sizlere ömür... Geldiği gün ölüp gitti. Başınız sağ olsun, der.

Adam da gülererek yanıt verir:

-Aaa Hocam, kazan hiç ölür mü? Bunun üzerine Hoca şöyle çıkışır:

-Komşu komşu kazanın doğurduğuna inanıyorsun da öldüğüne neden inanmıyorsun?

Metnin ana fikri:

(Üç fıkra da “<https://www.turkyurdu.com.tr/yazar-yazi.php?id=3456>” adresinden alınmıştır.)

Türkçe öğretimi programının “B2.O.39. Metnin konusunu, temel iletisini belirler.” kazanımına yönelik hazırlanmıştır. Etkinliğin yönerge bölümünde, bireysel öğrenmeye uygun olması için açıklamalar yapılmış; örneğin fıkra tanımlanmıştır. Öğrencinin neyle karşılaşacağı ve ondan ne beklediği açık bir biçimde ifade edilmiştir. B2 düzeyinde hazırlanan bu etkinlikteki metinlerin hem kısa olması hem mizahi öğeler barındırarak öğrencilerin ilgisini çekmesi hem de Türk kültürünü yansıtmaları açısından önemli olduğu düşünülmektedir.

Dinleme Becerisini Geliştirmeye Yönelik Etkinlik Önerileri

Programda (2020, s.34), dinleme becerisiyle de ilgili etkinlik örnekleri sıralanmıştır: Dinlenen metinle resimleri eşleştirme, sesleri ayırt etme, metinlerdeki kişilerin amaç ve iletişim niyetlerini anlayabilme, dinleme ve bir eylemi tamamlama (dinle ve resim yap/çiz/doğru sıraya koy/yanlışla belirle/işaretle), ilgisiz bilgiyi çıkarma, doğru/yanlış etkinlikleri, detayları ayırt edebilme türü, ayrıntıları fark etme, soru ve cevap vb. Bu etkinlikler temelinde aşağıda, dinleme becerisini geliştirmeye yönelik etkinlik önerilerine yer verilmiştir.

4. Etkinlik (A2 Düzeyi)

Dinleme metninde “rüya gibi, kafa şişirmek, iple çekmek, başına (bir şey) gelmek” deyimleri kullanılacak. Metni dinleyin ve deyimlerin anlamlarını işaretleyiniz.

1. “rüya gibi”
 - A) çok hızlı
 - B) çok zor
 - C) çok güzel
 - D) çok pahalı
2. “kafa şişirmek”
 - A) bir insana vurmak
 - B) çok konuşmak, susmamak
 - C) hastalanmak
 - D) aşırı eğlenmek
3. “başına (bir şey) gelmek”
 - A) bir problem yaşamak
 - B) güzel bir haber almak
 - C) bir yere geç kalmak
 - D) çok yorulmak
4. “iple çekmek”
 - A) çok özlemek
 - B) plan yapmak
 - C) heyecanla beklemek
 - D) umutsuz olmak

Dinleme Metni

Geziler, yeni yerler, tatiller benim tutkum. Yıl boyunca çok çalışıyorum ve dinlenmek için tatile gidiyorum. İki yıl önce de arkadaşlarımla birlikte Olimpos’a gittik. Size bu tatilimizden söz etmek istiyorum. İki sene önce hayli sıcak bir ağustos günüydü. Birdenbire arkadaşlarıma “Tatile gidelim mi?” dedim. İkiisi de bu fikri çok mantıklı buldular. Oradan hızlıca kalktık ve hemen valizlerimizi hazırladık. Macera dolu tatilimiz böyle başladı. Yol boyunca başımıza çok şey geldi. Önce arabanın lastiği patladı. Çok uğraştık ve yeni lastiği taktık. Biraz ilerledik, bu sefer de otoyolun ortasında yakıtımız bitti. Bir araba durdu ve bize biraz benzin verdi. Başka aksilikler de oldu ama hepsini anlatmak ve kafanızı şişirmek istemiyorum. Yol boyunca çok yorulduk. Bu sebeple hemen

şehrin girişindeki pansiyonların birinden bir oda tuttuk ve uyuduk. Uyandıktan sonra bütün yorgunluğumuz geçti. Çünkü pansiyonun terasında mükemmel bir manzara vardı. Ağaçlar, deniz ve gökyüzü... Kahvaltıdan sonra bisiklet kiraladık ve kasabanın en yüksek tepesine çıktık. Öğle yemeğine kadar tepeden inmedik. Yemekte köfte ekmek yedik ama lüks bir restoranda değil, bir minibüsün arkasında. Minibüsün sahibi çok konuşkan, yaşlı bir amcaydı. Hasan Amca'nın, bizleri görünce çenesi düştü. Bize Olimpos hakkında bir sürü bilgi verdi. Nüfusu yazları yaklaşık on bin, kışları üç binmiş. Buradaki ahşap evlerin adı "bungalov"muş. Öğleden sonra sahilde güneşlendik ve bol bol denize girdik. Akşam plajda futbol oynadık ve gece geç saatlere kadar sohbet ettik. Ertesi gün biraz mutsuz uyandık çünkü bu rüya gibi tatilimizin son günüydü. O günü bir teknede geçirdik. Saatlerce müzik dinledik, dans ettik, birbirinden lezzetli yemekler yedik ve balıklar kadar yüzdük. Tekne turumuzdan sonra odamıza döndük, duş aldık ve dönüş yolculuğuna başladık. Dönüş yolunda arkadaşşıma dedim ki "Bir sonraki yazı iple çekiyorum."

Bu etkinlik "A2.D3. Metinde geçen deyimleri bağlamdan hareketle adlandırır." kazanımı doğrultusunda hazırlanmıştır. Dolayısıyla öğrenciden deyimlerin anlamını bilmelerinden ziyade metnin bağlamından hareketle anlamlandırmaları beklenmiştir. Ancak etkinliğin A2 düzeyinde olduğu göz önünde bulundurularak doğru cevaplar için seçenekler sunulmuştur. Deyimlerin günlük yaşamda sık kullanılan ve anlamı tahmin edilebilen deyimler olmasına dikkat edilmiştir. Dinleme için metin uzun gibi görünse de bu uzunluk öğrencinin deyimlerin anlamını bağlamdan çıkarabilmesi için gereklidir. Dahası metin anı türündedir. Anı, gerçek yaşamı konu aldığı, yaşamdan kesitler sunduğu ve ayrıntılı gözlemlere yer verdiğiinden (Altuntaş Gürsoy, 2020: 167) öğrencileri gündelik yaşam durumlarına maruz bırakacaktır. Bunun da dil edinimi için önemli bir husus olduğu düşünülmektedir.

5. Etkinlik (B1 Düzeyi)

Şimdi bir masal dinleyeceksiniz. Bu masalda mecaz ifadeler bulunmaktadır. Bunlardan en az beş tanesini tespit ederek masal ağacının meyvelerine yazınız.

Dinleme Metni

Bir varmış, bir yokmuş. Evvel zaman içinde kalbur saman içinde toprağı bereketli, suyu lezzetli, halkı merhametli adeta cennet gibi bir memleket varmış. Halkı birbirine yardım eder, padişahı da ülkeyi gül gibi idare edermiş. Bu padişahın bir kızı varmış: Güzelliğı dillere destan, Aybike Sultan. Ancak ne padişahın onu evlendirmek gibi bir niyeti ne de sultanın, sarayından ayrılmak gibi bir düşüncesi varmış. Gel zaman git zaman, farklı memleketlerden dört şehzade bu sultanın namını duymuşlar. Teni kar gibi beyaz; saçları, gözleri kapkara; boyu servi ağacı gibi... Dördü de bu peri kızının aşkından deliye dönmüşler ve padişahın karşısına çıkıp kızını istemişler. Aslında Aybike Sultan en küçük şehzadeyi yani Balamir'i beğenmiş ama padişahın kızını vermek gibi bir niyeti yokmuş. Bu sebeple işi yokuşa sürmeye karar vermiş. “Bu dünyada iyi bir meslekten daha önemli bir şey yoktur. Bu sebeple yedi yıl içinde en iyi mesleğı kim öğrenirse kızımı onunla evlendireceğim” demiş ve şehzadeleri başından savmış.

En büyük şehzade Baybars, yedi yıl sonra evlilik için yaşının geçeceğini düşünmüş ve yedi yıl içerisinde başka bir kız bulup evlenebilirim, zaten o kadar da güzel değil gibi sözlerle kendini kandırmış ve en başından pes etmiş.

Diğer şehzadeler günlerce bir yandan uzak diyarlara seyahat ederken bir

yandan da en mükemmel mesleğin hangisi olduğunu düşünmüşler. Şehzade Alptekin, en güzel mesleğin seyislik olduğunu düşünmüş ve işin inceliklerini öğrenebilmek için kentin en ünlü seyisinin çırağı olmuş. Uzun uğraşlar sonucu bu meslekte çok ilerlemiş. Onun beslediği atlar hem göz alıcı hem de rüzgâr gibi hızlılarmış. Hatta bu atlardan bir tanesi, sihirliymiş. Bu sihirli at sayesinde insan, göz açıp kapayıncaya dek istediği yere varabilirmiş.

Üçüncü şehzade Yiğit ise camcılık mesleğinin padişahın çok hoşuna gideceğini düşünmüş ve emektar bir cam ustasından ayna yapmanın bütün püf noktalarını öğrenmiş. Bu ayna herkesi daha güzel ya da daha yakışıklı gösteriyor, aynı zamanda dünyanın her yerini görme imkânı sunuyormuş. Arada dağlar, çöller olsa bile bu sihirli ayna, şehzadenin canı nereyi görmek isterse orayı gösteriyormuş.

En küçük şehzade olan Balamir ise bir türlü meslek seçemiyor, kara kara düşünüyormuş. Aşırı sıcağın bunalmış bir hâlde ormanda dinlenirken bir rüya görmüş. Nedendir bilinmez, padişahın amansız bir hastalığa yakalandığını ve onu tedavi edebilirse kızını vermeye razı olacağını düşünmüş. Bu hastalığın çaresi olabilecek ilacı yapabilmek için gece gündüz durmadan, dağ bayır gezmiş. En sonunda her derde deva olacak ilacıyla birlikte padişahın sarayına varmak üzere dönüş yolculuğuna başlamış.

Yedi yıl geçip gitmiş ve padişahın kızını evlendirme zamanı gelmiş. Üç âşık şehzade, dönüş yolunda karşılaşmışlar. Hepsinin de ortak bir endişesi varmış: “Acaba Aybike Sultan, başkasıyla evlenmiş mi?” Şehzade Yiğit demiş ki: “Bende sihirli bir ayna var. Başkasıyla evlenmiş mi, buradan bakabiliriz.” Aynadan bakmışlar ki ne görsünler! Aybike Sultan yatalak hasta, durumu da ağır mı ağır. Meğersem Balamir’in gördüğü rüya padişahın değil, Aybike Sultan’ın hastalığına işaretmiş. Diğerleri üzülüp dövünürken Balamir Şehzade, kendinden emin bir şekilde “Cebimdeki ilacın bir damlasıyla dahi sultanı iyi edebilirim.” demiş ama kısa bir sürede oraya gitmeleri gerekiyormuş. Alptekin Şehzade de onlara sihirli atından bahsetmiş ve hepsi birlikte atın sırtında adeta uçarak padişahın sarayına ulaşmışlar.

Şehzade Balamir’in ilacı gerçekten de şifalıymış. İlacın bir zerresi sultanı iyi etmeye yetmiş. Padişah da hem kızını kurtardığı için hem de zaten kızı onu daha çok beğendiği için Balamir’le ikisinin evliliğine onay vermiş. Diğer şehzadelere ne mi olmuş? Onlar da vezirin ikiz kızları güzeller güzeli dilberlere gönüllerini kaptırmışlar. Üç çift kırk gün kırk gece düğün yapmışlar. Onlar ermiş muradına, biz çıkalım kerevetine!

B1 düzeyi için hazırlanan bu etkinliğin kazanımı “B1.D.4. Mecazlı ifadeleri tanır.” olduğu için öğrenciden sadece bu ifadeleri belirleyebilmesi beklenmektedir. Metnin türü bilinçli olarak masal seçilmiştir. Bunun nedeni

masal metnlerinin, mecazlı ifade açısından zengin olmasıdır. Aynı zamanda birçok dilde masal türünde yazılmış metinlerin varlığından dolayı öğrencinin bu türe aşina olduğunun ve ilgisini çekebileceğinin düşüncesidir. Özellikle masal dinlemeyi ve okuma seven, edebiyata ilgili öğrenciler etkinliği yapmada istekli olabilirler.

6. Etkinlik (B2 Düzeyi)

Kısa bir hikâyeye dinleyeceksiniz. Bu hikâyede kutucuktaki deyimlerin hangileri kullanılmıştır? Duyduğunuz deyimleri işaretleyiniz.

gözüne kestir-	göze bat-	göz at-
köşeyi dön-	aklından çıkma-	senaryo uydur-
kısa yoldan	kulak ver-	kulak kabart-
Tanrı misafiri	göz boya-	aklı bir karış havada ol-
	gözleri fal taşı gibi açıl-	

Dinleme Metni

Delikanlı, antika merakı sebebiyle Anadolu'nun en ücra köşelerini dolaşüyor ve gözüne kestirdiği malları yok pahasına satın alıp yolunu buluyordu. Kış kıyamet demeden yaptığı gezilerde, başına gelmeyen şey kalmamıştı neredeyse. Ancak bu seferki olay son derece ciddiydi. Arabası kara saplandığında sığınacak bir yer bulmak istemiş, yoğun tipi altında donmak üzereyken bir ihtiyar tarafından fark edilmişti. Yaşlı adam onu evine götürürken: “Günlerdir hastaydım. Odun kesmek için bugün dışarı çıktım. Meğer seni bulmak için iyileşmişim.” dedi.

Delikanlı, pek kendinde değildi. Tüm vücudu uyuşmuş, adım atacak hâli kalmamıştı. Diz boyu karla boğuşup eve geldiklerinde beyaz görmekten yorulan gözleri fal taşı gibi açıldı. Köşedeki sobanın hemen yanında inanılmaz güzellikte eşyalar vardı. Alt tarafı üç beş sandalyeydi ama gördüğü en güzel antikalardı. Yarı donmuş vücudundaki kan dolaşımı bir anda hızlanmıştı. Yaşlı adam, misafirini yatırmak ve dinlendirmek için acele ediyordu. Ona birkaç lokma ikram ettikten sonra sedirdeki yatağını yaparken: “Biliyorsun odun kesmek nasip olmadı. Bu yüzden ev, dağ başından pek farklı değil. Ama bu yorganlar seni

ısıtacaktır.” dedi. İhtiyar, yıllar önce vefat eden eşiyle paylaştıkları yan odaya geçerken delikanlı da battaniyelere sarındı. Dayak yemiş gibi her yeri ağrıyordu; buna rağmen uykusu kaçmıyordu. Köşeyi dönme fikri aklından çıkmıyordu. Bu evden gitmeden önce mutlaka bir senaryo uydurmalı, sonucunda da sandalyeleri almalıydı. Mesela, hayatını kurtarmasına karşılık ihtiyara birkaç sandalyeyi satmasını önerirdi ya da iyice eskidiğini, kulübe içerisinde fazla yer tuttuğunu; bu nedenle dışarı çıkartılması gerektiğini belirttiği antikaları, minibüsünün arkasına belli etmeden atardı. Hatta onları kaptığı gibi kaçmak bile mümkündü. Beli bükük ihtiyar, sanki onun peşinden koşacak mıydı? Delikanlı kafasındaki fikirleri olgunlaştırmaya çalışırken dalıp dalıp gidiyor ve rüzgârın sesiyle uyandığı zamanlar, kaldığı yerden devam ediyordu. Bu arada yaşlı adamın sabah namazı kıldığını görmüş, daha sonra dışarı çıkarak bir şeyler yaptığını fark etmişti. Ondan sonra yine uykuya dalmıştı. Gözünü açtığı anda oda hamam gibiydi. Yaşlı adam, gürül gürül yanan sobanın üzerinde yemek pişiriyordu. Yataktan doğrularak çevreye baktı. Aman Allah’ım! Akşamki antikalar ortada yoktu. İhtiyar kurt, herhâlde niyetini sezmiş, belki de uykudaki konuşmasını duyup onları güvenli bir yere kaldırmıştı. Yine de sakın görünmeye çalışarak: “İliğim kemiğim ısınmış.” dedi. “Çorbanız da güzel koktu doğrusu ama akşam gördüğüm sandalyeler, neden yerinde değil?”. Yaşlı adam son derece huzurluydu. Bir köşeye yığıldığı sandalye parçalarından birini daha sobaya atarken: “Sandalye dediğin şey dünyanın malı evladım.” diyerek tebessüm etti. “Biz Tanrı misafirini üşütür müyüz?” (Ateşoğlu, 2012’den uyarlanmıştır.)

Bu etkinlik, Türkçe öğretimi programının “B2.D.2. Mecazlı ifadeleri belirler.” kazanımına yönelik hazırlanmıştır. Yönergedeki kutucukta verilen her deyim dinleme metninde yer almamaktadır. Öğrencilerden bu deyimlerin hangilerinin metinde yer aldığını belirleyebilmeleri beklenmektedir. Etkinlik bu zorluk düzeyiyle B2’ye uygundur. Metnin kurgusu ve deyimlerin mecaz anlamı barındırması yani mecazlı ifadeler içermesi sayesinde öğrencilerin dikkatini çekebileceği düşünülmektedir. Dinleme etkinliğinin ardından metin öğrencilerle paylaşılarak okuma etkinliği olarak da kullanılabilir.

Türkçe öğrenenlerin ana dili konuşurlarına kıyasla mecazları anlamlandırmaları daha farklı ve güçtür. Elmalı ve Sarıdede (2021) yaptıkları çalışmada, yabancı/ikinci dil olarak Türkçe öğrenenlerin bu ifadeleri daha az bildiklerini belirtmişlerdir. Dolayısıyla yabancılar tarafından bu ifadelerin anlamlandırılmaması ya da ifadelerin gerçek anlamının düşünülmesi iletişimde aksaklıklara yol açmaktadır. İletişimdeki bu tür aksaklıkların giderilmesi için dinleme etkinliklerinde mecazlı ifadeleri tanımaya ve anlamaya dönük kazanımlar seçilmiştir.

Yazma Becerisini Geliştirmeye Yönelik Etkinlik Önerileri

Programda (2020, s.34) yazma etkinliklerine örnek olarak görsel/video/resmi tasvir etme, form doldurma (otele giriş işlemleri, iş başvuru formu doldurma, vb.), not alma, yazma planı oluşturma, liste hazırlama (alışveriş listesi, yapılacak işlerin listesini hazırlama), tabloya göre metin oluşturma, yeniden yazma, kısa notlar alma, cevaplar hazırlama, paragraf/deneme/e-posta/günlük notlar oluşturma, giriş cümlesi yazma, özetleme vb. etkinlikler verilmiştir. Bu örnek etkinlikler temelinde yazma becerisini geliştirmeye yönelik etkinlik önerileri sunulmuştur:

7. Etkinlik (A2 Düzeyi)

Aşağıdaki görsellere uygun bir haber metni yazınız. Örnek sözcüklerden yararlanabilirsiniz.

yangın, felaket, yaralı, itfaiye, bina, ölü, sebep, komşu, çocuk, duman

-I söndür-, -I kurtar, -I ara

Soldaki görselin bağlantısı:

https://cdn.pixabay.com/photo/2019/02/21/15/31/firefighter4011616_960_720.jpg

Sağdaki görselin bağlantısı:

https://cdn.pixabay.com/photo/2017/11/13/16/05/fire-2946038_960_720.jpg

Bu etkinlik, Türkçe öğretimi programının “A2.Y.28. Haber metinleri yazar.” kazanımına yönelik hazırlanmıştır. Aynı zamanda “A2.Y.30. Görseli verilmiş bir olayı kendi cümleleriyle yazar.” kazanımını da karşılamaktadır. Etkinliğin başındaki görsellerden hareketle öğrencilerin bir haber metni yazmalarının, hedef dilde yaratıcı yazma becerisinin gelişmesi açısından önemli olduğu düşünülmektedir. Görsellerle birlikte yönerge bölümü, açık bir biçimde

ne istendiğini anlatmaktadır. Ayrıca bu düzeydeki öğrencilerin zorlanabileceği düşünülerek anahtar sözcükler ve eylemler uygun ad durum ekleriyle birlikte verilmiştir. Her şeyin açık bir biçimde verilmesinin nedeni; yapılan araştırmalarda (Açık, 2008; Köse, 2010) özellikle temel ve orta düzey öğrencilerinin en çok yazma becerisinde sorun yaşadıklarının ve bu beceriyle ilgili kaygılarının yüksek düzeyde olduğunun saptanmasıdır.

8. Etkinlik (B1 Düzeyi)

Gazeteciler haber yaparken şu altı soruya cevap verirler:

Ne?

Nasıl?

Niçin?

Ne zaman?

Nerede?

Kim?

Bu sorulara kısaca 5N1K diyoruz. Buna göre siz de aşağıdaki konulardan birini seçiniz ve bu sorulara cevap vererek bir haber metni oluşturunuz.

B1 düzeyi için hazırlanan etkinlik Türkçe öğretimi programının “B1.Y.12. Haber metinleri yazar.” kazanımına yöneliktir. Temel soru kalıplarının pekiştirilmesinden yola çıkılarak haberciliğin ilkelerine değinmesi açısından otantik bir yazma etkinliği olduğu belirtilebilir. Soru kalıplarının öğrenciye yardımcı olacağı düşünülmektedir. Dahası öğrencinin düzeyi düşünülerek konu için seçenekler sunulmuştur. Dolayısıyla öğrenci konu seçiminde kısmen özgür bırakılmıştır. Düzeye uyarlanmasıyla ve otantik olmasıyla öğretimin daha verimli olmasını sağlayan bu tarz etkinlikler, ilerleyen düzeylerde yerini yaratıcı yazma çalışmalarına bırakabilir.

9. Etkinlik (B2 Düzeyi)

Günümüz medya dünyasında amaç, en doğru haberi en hızlı şekilde halka açıklamak değil; en çok ilgi çeken, merak uyandıran haberleri yapmaktır. Bunu yapmanın en iyi yollarından biri de çarpıcı (sensasyonel) haberler üretmektir. Uluslararası bir gazetenin internet sitesi için haberler yapan bir gazeteci olduğunuzu hayal edin. Spor, magazin, teknoloji vb. alanlarda çarpıcı bir haber metni yazarak okuyucularınızın ilgisini çekmeye çalışınız (Haber metni 150-250 sözcük arasında olmalıdır).

Etkinlik, Türkçe öğretimi programının “B2.Y.7. Haber metinleri yazar.” kazanımını karşılamak üzere hazırlanmıştır. Yönerge bölümünde neden çarpıcı haberlere başvurulduğu ve öğrenciden ne beklendiği açıklanmıştır. Günümüzde, internetteki haber sitelerinin büyük oranda bu tarz haberler yaptığı ve internet

haberciliğinin büyük bölümünü çarpıcı haberlerin oluşturduğu düşünülürse B2 düzeyi için önerilen bu etkinliğin yaratıcı ve otantik olduğu söylenebilir.

Konuşma Becerisini Geliştirmeye Yönelik Etkinlik Önerileri

Programda (2020, s.34) konuşma etkinliklerine drama, tartışma, grup veya ikili çalışmalar, resmi tasvir etme, belirli durumlarda kısa cevaplar verme, bilgi paylaşım temelli konuşma, görüş paylaşım temelli konuşma, bir olayı başkalarına aktarma, kısa sözel sunumlar yapma, görsel/şekil/tablolara üzerine konuşma vb. örnek olarak verilmiştir. Bu örnekler temelinde aşağıda konuşma becerisini geliştirmeye yönelik etkinlik önerileri hazırlanmıştır.

10. Etkinlik (A2 Düzeyi)

Görselin bağlantısı: <https://www.shutterstock.com/tr/image-photo/bangkok-thailand-may-12-2019-photo-1396603313>

Dünyadaki farklı kültürlerde Aladdin'in Sihirli Lambası masalını görüyoruz. Bu masalda, eski bir lamba buluyorlar. Buna dokunduktan sonra lambanın içinden Aladdin çıkıyor. İnsanlara “Dile benden ne dilerse!” yani “Benden her şeyi isteyebilirsiniz.” diyor. Peki siz, Aladdin’le karşılaşırsanız ondan neler istersiniz? Aşağıdaki sorulara cevap vererek bu isteklerinizi ve sebeplerini açıklayınız.

- Lüks evler, arabalar mı tercih edersiniz? Yoksa ölümsüzlük, uçabilmek gibi özellikleri mi tercih edersiniz?
- Zaman yolculuğu ilginizi çekiyor mu? Geçmiş zamanlara gitmeyi mi geleceğe gitmeyi mi tercih edersiniz? Neden?

- Aladdin'den isteğiniz uzun yıllar sonra da sizin için faydalı bir istek mi olur? Yoksa sadece o anda mı sizi mutlu eder? (Örneğin; iyi bir araba istemek yerine kaliteli bir eğitim almak ister misiniz?)

Görselin bağlantısı: <https://pixabay.com/tr/illustrations/cin-aladinkartonalaaddin-arap-2590056/>

Yukarıdaki etkinlik Türkçe öğretimi programının “A2.SE.29. Plan, tasarı ve hayallerin konuşulduğu diyaloglara katılır.” kazanımına yönelik olarak hazırlanmıştır. A2 düzeyi için hazırlanan bu etkinlikte, ilgili kazanımın birbirlerinin tamamlayıcısı olan ancak farklı işlevleri bulunan plan, tasarı ve hayaller gibi işlevlerine uygun sorular sorularak öğrenciyi bu işlevlerde konuşmaya teşvik etmek amaçlanmıştır. Aladdin'in Sihirli Lambası masalı, sadece Türk ya da Doğu kültürüne ait bir öge olmayıp nerdeyse tüm dünyada bilinen bir masal olduğundan ve evrensel nitelikler taşıdığından dolayı öğrencilerin ilgi ve dikkatini çekeceği umulmaktadır. Öğrencileri güdülemeyen, onların ilgi ve dikkatini çekmeyen etkinlikler; dersi sıkıcı kılmakta, onları derse katmamakta böylelikle öğrenme sürecini olumsuz etkilemektedir. Moore (2015, s. 41, 87, 122) da benzer olarak sınıf etkinliklerinin öğrencileri öğrenme sürecine dâhil ettiğini, etkin katılımlarını sağladığını, ilgi ve heyecanlarını artırdığını belirtir. Etkinlikte, görsellerden yararlanılmasının ve özellikle film afişi seçilmesinin nedeni de budur. Çünkü film, Disney tarafından beyaz perdeye uyarlanan, 2019'da dünyanın dört bir yanında gösterime giren ve dünyaca ünlü oyuncuların oynadığı en güncel Aladdin filmidir.

11. Etkinlik (B1 Düzeyi)

Üniversite sınavına hazırlanan bir gençsiniz. Ailenizin maddi imkânları sınırlı. Bu sebeple sizi garanti iş bulabileceğiniz öğretmenlik, tıp gibi bölümlere

yönlendirmek istiyor. Onları anlıyorsunuz ancak sizin de geleceğinize yönelik planlarınız var. Bu planlarınızı ailenize anlatarak onların da size destek olmalarını sağlayınız.

-Hangi bölümü seçtiniz? Neden?

-Üniversitede okurken kendinizi geliştirmek için neler yapacaksınız?

-Üniversite sonrası iş imkânları nelerdir? Bu alanda geliştikçe hayat standartlarınız da artacak mı?

-Zaman içerisinde bazı alanlar önem kazanırken bazıları da önem kaybetmektedir. Sizce seçtiğiniz alana yıllar içerisinde daha fazla mı yoksa daha az mı ilgi gösterilecek? Gerekçeleri ile birlikte açıklayınız.

B1 düzeyi için hazırlanan bu etkinlik, “B1.SE.35. Plan, tasarı ve hayallerin konuşulduğu diyaloglara katılır.” kazanımını karşılamaktadır. Birçok gencin üniversite sınavına girdiği ve bu sınavın sonucunda ailesiyle yönergedeki gibi durumlar deneyimledikleri düşünüldüğünde özgün bir etkinlik olarak kabul edilebilir. Gerçek yaşamın içinden kurgulanan bu tür etkinlikler, öğrenciye doğal dil girdilerini ve gerçek dili anlama olanağı verebilir. Dahası öğrencilerden gerekçeler sunmaları beklenen bu etkinlik; onların dili, farklı işlevlerle sosyal yaşamın farklı alanlarında kullanabilmeleri açısından önemlidir. Çünkü Türkçe öğretimi programında (2020, s.19) da belirtildiği üzere dilin kullanımı belirli bir bağlam içinde ve sosyal yaşamın farklı alanlarında; teşekkür etme, rica etme, özür dileme, talep etme, gerekçelendirme, açıklama isteme gibi farklı dil işlevleriyle gerçekleşir.

12. Etkinlik (B2 Düzeyi)

Şirketlerin yeni yatırımlar yapabilmesi için sürekli para bulmaları gerekmektedir. Bunu yapmanın en yaygın yollarından biri de bankalardan kredi çekmektedir. Ancak yüklü miktarlarda krediler çekmek için bankaları, yapacağınız yatırımların şirketiniz için olumlu olacağına ve paranın geri ödemesinde sorun çıkmayacağına inandırmalısınız. Buna göre aşağıdaki sorulara cevap vererek karşınızdaki bankacıyı ikna ediniz.

-Hangi alanda hizmet veriyorsunuz? (gıda, tekstil, ilaç, teknoloji...)

-Bu parayı şirketin hangi departmanında (bölümünde) kullanacaksınız? (ARGE, üretim, pazarlama...)

-Küresel (global) bir şirket olmak için bir adım atacak mısınız?

- Sizce beş sene sonra şirketinizin gelişimi nasıl olacak?

-Bu alanda başarılı olmuş, örnek aldığınız bir şirket var mı?

Yukarıdaki etkinlik, B2 düzeyine ve “B2.SE.29. Plan, tasarı ve hayallerin konuşulduğu diyaloglara katılır.” kazanımına uygun olarak hazırlanmıştır.

Günümüzde en çok ilgi çeken konulardan biri girişimciliktir. Çoğu gencin de kendi şirketini açmak, yatırımcı olmak gibi hedeflerinin olduğu düşünülürse oluşturulan bağlamin ve soruların ilgilerini çekeceği, onları konuşmaya teşvik edeceği düşünülmektedir.

Etkinliklerin iletişimsel konulara dayalı, gerçek yaşam durumlarını destekleyecek nitelikte olması etkin bir öğretim süreci için önem arz etmektedir. Öğrenciler de zaten iletişim odaklı, üretme becerilerini artırmaya olanak sağlayan etkinliklerin uygulanmasını tercih etmektedirler (Ceylan, 2019). Bu bağlamda etkinliğin iletişim odaklı hazırlanmasına dikkat edilmiştir.

Yabancılar Türkçe öğretilirken iletişim ortamlarında üretilen özgün metinlerin yanı sıra bu özgün metinlerin hedef kitlenin dil yeterlik düzeyi ve ilgileri doğrultusunda değiştirilmesi sonucunda oluşturulan değiştirilmiş/uyarlanmış metinler de kullanılabilir. Bu değiştirilmiş/uyarlanmış metinler sadeleştirilerek ya da genişletilerek oluşturulur. Durmuş (2013, s.1291) değiştirilmiş/uyarlanmış metinlerin öğrencilerin anlama düzeylerini yukarılara çekerek öğrenme güdülerini olumlu etkilediğini dolayısıyla öğretim sürecini zenginleştirdiğini belirtir. Ayrıca Durmuş (2013, s.1293) temel ve orta düzeydeki öğrencilerin özellikle okuma-anlama, dinleme-anlama becerilerinin gelişmesinde kullanılan metinlerin özgün ya da değiştirilmiş/uyarlanmış olabileceğini de eklemiştir. Bu bilgilerden yola çıkılarak çalışmadaki bazı dinleme ve okuma etkinliklerindeki metinler (A1 düzeyindeki 1. okuma etkinliğinin metinleri ve B2 düzeyindeki 6. dinleme etkinliğinin metni) değişime uğratılmıştır. Sadeleştirme ve genişletme yoluyla oluşturulan bu değişimler/uyarlamalar metinlerin okunabilirliğini ve anlaşılma düzeyini arttırmak dolayısıyla etkinlikleri amaca ve düzeye uygun hâle getirmek amacıyla yapılmıştır.

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Yabancılar Türkçe öğretiminde okuma, dinleme, yazma ve konuşma becerilerinin etkili ve dengeli bir biçimde geliştirilmesi etkinliklere bağlıdır. Etkinlikler de bir amaç doğrultusunda gerçekleştirilir. Bu amaçlar ve kazanımlar, yabancılar Türkçe öğretimi alanındaki ilköğretim programı olan, Türkiye Maarif Vakfı tarafından yayımlanan Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Programı'nda açık bir biçimde yazmaktadır. Oysa alanyazında dil becerilerini geliştirmeye yönelik etkinliklerin bütüncül ve amaca uygun olmadığına ilişkin birden fazla çalışma bulunmakta (Şimşek, 2016; Cömert, 2018; Ceylan, 2019; Karazeybek, 2019; Özbal, 2019; Batı, 2020; Şimşek ve Erdem, 2021); düzeylere göre dil

becerilerinin tamamı için etkinlik önerisi geliştirilen bir çalışma yer almamaktadır (Sarıbaş, 2014; Ak Başoğlu ve Aksu, 2017; Erdoğan vd., 2017; Özmen, Güner ve Dürer, 2017; İnal, 2018; Bağcı ve Ayrancı, 2019; Altunkaya, 2019; Başkan, 2019; Çelik, 2019; Doğan, 2019; Özdemirel, 2019; Tanju, 2019; Bekteş ve Ökten, 2020; Bülbül, 2020; Kara Özkan, 2020; Fişekçioğlu, 2021; Kuvac ve Arslanbaş, 2021; Şengül, 2021). Dahası Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Programı'yla ilgili yapılan çalışmalardan kazanım ve etkinlik temelli olanlar oldukça az sayıdadır (Aktaş ve Halitoğlu, 2021; Kılıç, 2021); diğer çalışmalarda ise programın farklı boyutları irdelenmiştir (Balcı ve Melanlıoğlu, 2020; Çangal ve Kırış, 2020; Emre, 2020; Karagöl, 2020; Kaya ve Kardaş, 2020; Maden, 2020; Aydın ve Tunagör, 2021; Erdil ve Açıık, 2021; Nurlu, Konyar, Tuna, Görgüç, 2021).

Bu nedenle çalışmada, Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Programı'ndaki kazanımlar doğrultusunda dil becerilerini geliştirmeye yönelik etkinlik önerilerinin hazırlanması amaçlanmıştır. Nitel olan bu çalışmada programdaki kazanımlardan her bir dil becerisine yönelik 3'er kazanım, toplamda 12 kazanım seçilerek A2, B1 ve B2 düzeylerinde etkinlik önerileri hazırlanmıştır.

Tamamı bu çalışmaya özgü hazırlanan etkinlik önerileri, dil becerilerinin bütüncül, dengeli ve etkili bir biçimde geliştirilebilmesi için beceri odaklı ve belirli bir kazanıma yöneliktir. Belirtilen öncelik gözetilerek hazırlanan etkinliklerin ayrıca doğru yanlış, boşluk doldurma gibi klasik etkinliklerden öte çağın getirdiği yeniliklere uygun, özgün ve yaratıcılığı geliştiren, öğrencilerin analiz ve sentez yapabilmelerine olanak tanıyan etkinlikler olmasına özen gösterilmiştir. Farklı zekâ çeşitleri göz önünde bulundurularak birden fazla duyuya hitap edebilen, görsel ve işitsel araçların etkin kullanımını sağlayan nitelikte etkinlikler hazırlanmasına dikkat edilmiştir.

Amaca uygun etkinlik önerileri hazırlanabilmesi için tam olarak hangi dil girdisinin öğrenciye verilmek istendiği belirlenmiştir. Ancak dil girdisinin belirlenmesi yeterli değildir. Öğreticinin etkinliği hedef kitlenin ilgi ve beklentilerine, düzeyine göre uyarlayabilmesi gerekmektedir. Bu çalışmadaki etkinlikler de öğretici tarafından hedef kitlenin özellikleri göz önünde bulundurularak uyarlanabilir. Dikkat edilecek diğer bir husus ise öğreticinin zaman etkenini göz ardı etmemesidir. Etkinlikler, genel programı aksatmayacak biçimde planlanmalıdır.

Öğrencilerin hedef dilde iletişim kurabilmesi amacıyla etkinlik önerileri iletişimsel dil öğretim yöntemi doğrultusunda hazırlanmıştır. Öğrenciler gerçek yaşamdan çeşitli bağlamları ele alan etkinliklerle buluşturularak onların iletişimsel yetileri geliştirilebilir. Öğrendikleri bilgileri gerçek yaşamda deneyimleyebilmeleri; derse karşı olumlu tutum geliştirmelerini, güdülerinin

yüksek olmasını ve öğrenme sürecine etkin katılmalarını sağlayabilir. Etkinlik önerilerinde masal, hikâye, şiir gibi yazınsal türlerden alıntılar sunulmuştur. Etkinliklerde birden fazla yazınsal türe yer verilmesi, öğrenciye bu türlere ilişkin bir aşinalık kazandırılabilir. Dahası öğrencilerin metin türlerinin düzenlenme biçimlerinin ve dilsel özelliklerinin farkında olmaları, dil becerilerini başarıyla kullanabilmelerinde kolaylaştırıcı bir etken olduğu belirtilmelidir. Çalışmanın kapsamı nedeniyle her beceriye yönelik 3'er etkinlik olmak üzere toplamda 12 etkinlik önerisi sunulmuştur. Her bir dil becerisini dengeli, bütüncül bir biçimde geliştirmeye yönelik etkinlik önerilerini ve bu tür çalışmaları arttırmak mümkündür. Bu türden çalışmaların sayısının artması; etkinlik ve araç-gereç tasarımlarında, ders kitaplarında güncelleme çalışmalarında yenilikçi ve doğru projelerle daha verimli bir öğretim süreci sağlayabilir.

KAYNAKÇA/ REFERENCES

- Açık, F. (2008). Türkiye’de yabancılara Türkçe öğretilirken karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri. *Uluslararası Türkçe Eğitimi ve Öğretimi Sempozyumu*. Gazimağusa. http://turkoloji.cu.edu.tr/YENI%20TURK%20DILI/fatma_acik_yabancilara_turkce_ogretimi.pdf, Erişim tarihi: 10.09.2021
- Açık, F. & Erdil, M. (2021) Türkiye maarif vakfı Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi programı ile Türkçe öğretim setlerinde dil bilgisi içeriklerinin incelenmesi. *International Journal of Languages' Education and Teaching*, 9(4), 129-161. <http://dx.doi.org/10.29228/ijlet.54059>
- Ak Başoğlu, D. & Aksu, C. (2017). Yabancı dil olarak Türkçe okuma öğretimi ve örnek ders malzemeleri. F. Yıldırım & B. Tüfekçioglu (Eds.), *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi: Kuramlar, Yöntemler, Beceriler, Uygulamalar* içinde (s. 79–114). Pagem Yayıncılık.
- Aktaş, E. & Halitoğlu, V. (Eds.). (2021). *Etkinlik Temelli Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi (Kuramdan Uygulamaya)*. Nobel Yayınevi.
- Altunkaya, H. (2019). Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde okuma becerisi ve etkinlik örnekleri. İ. Erdem, B. Doğan & H. Altunkaya (Eds.), *Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi* içinde (s. 119-146). Pegem Yayınları.
- Altuntaş Gürsoy, İ. (2020). Çocuk edebiyatında yazınsal türler. S. Karagül, E. Şen (Ed.), *Çocuk Edebiyatı Okuma Kültürünün Temelleri* içinde. (s.157-174). Nobel Yayıncılık.
- Ateşoğlu, Y. (2012). *Hayatınızı Değiştirecek Bilgelik Öyküleri*. Neden Kitap.

- Aydın, E. & Tunagür, M. (2021). Yabancı dil olarak Türkçe Öğretim Programı'nın 21. yüzyıl becerileri açısından incelenmesi. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16(32), 349-374. <https://doi.org/10.35675/befdergi.853046666641>
- Ayrancı, B. B. (2019). Türkçe eğitiminde dil becerisi oyunlarının eğitim materyali olarak kullanımı. *Turkish Studies Educational Sciences*, 14(3), 379–390. <https://doi.org/10.29228/turkishstudies.22866>
- Balcı, M. & Melanlıoğlu, D. (2020). Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi programı üzerine. *Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(2), 173-198.
- Başkan, A. (2019). Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde yazma becerisi ve etkinlik örnekleri. İ. Erdem, B. Doğan & H. Altunkaya (Eds.), *Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi* içinde (s. 157-174). Pegem Yayınları.
- Batı, G. G. (2020). *Fransızca ve Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretilmesinde Kullanılan A1 Seviye Metot Kitaplarının Dört Temel Dil Becerisi Bakımından Karşılaştırılması*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Behramoğlu, A. (2017). *Kızıma Mektuplar*. Tekin Yayınları.
- Brown, G.Y.G. (2000). *Teaching The Spoken Language*. Cambridge University Press.
- Bülbül, A. (2020). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde bilinç-uyandırma etkinlik önerileri: –(y) AcAk ve –I/Ar biçimbirimlerinin olasılık işlevi üzerine. *Avrasya Dil Eğitimi ve Araştırmaları Dergisi*, 4(1), 55-81.
- Ceylan, F. (2019). *Yabancılar Türkçe Öğretiminde Uygulanan Sınıf İçi Etkinliklerine Yönelik Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Cömert, R. (2018). *İzmir Yabancılar için Türkçe Setinin (A1/A2/B1/B2/C1) Diller için Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi Anlatma Becerileri Bakımından Uygunluğunun İncelenmesi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Çangal, Ö. & Kırış, A. (2021). Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen A2 düzeyi öğrencilerinin dil yapılarını kullanma alışkanlıkları. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, Ö9, 56-64. <https://doi.org/10.29000/rumelide.984723>

- Çelik, M. E. (2019). Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde konuşma becerisi ve etkinlik örnekleri. İ. Erdem, B. Doğan, & H. Altunkaya (Eds.), *Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi* içinde (s. 95-116). Pegem Yayınları.
- Çetin, M. (1991). *Tanzimattan Bugüne Türk Şiiri Antolojisi I*. Birleşik Dağıtım Yayınevi.
- Çotuksöken, Y. (2010). *Uygulamalı Türkçe Yazılı ve Sözlü Anlatım*. Papatya Yayınları.
- Doğan, B. (2019). Yabancı dil olarak Türkçenin öğretiminde dinleme/izleme eğitimi ve etkinlik örnekleri. İ. Erdem, B. Doğan, & H. Altunkaya (Eds.), *Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi* içinde (s. 60–93). Pegem Yayınları.
- Durmuş, M. (2013). İkinci/yabancı dil öğretiminde özgün ve değiştirilmiş dilsel girdi üzerine. *Turkish Studies*, 8(1), 1291-1306.
- Erdoğan, T., Yıldırım, K., Günaydın, Y., Yeşilbaş, B., Yağcıoğlu, G. & Cankurtaran, Z. E. (2017). *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Uygulama Örnekleri*. Eğiten Kitap.
- Elmalı, M. & Sarıdede, B. (2021). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yabancıların eşdizimsel örüntüleri algılamaları. *Dilbilim Dergisi - Journal of Linguistics*, 36, 23-46. <https://doi.org/10.26650/jol.2021.946113>
- Emre, K. (2020). *Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretim Programının Yenilenmiş Bloom Taksonomisine göre Değerlendirilmesi*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Fişekcioğlu, A. (2021). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde alıştırma-etkinlik-görev kavramları ve etkinlikleri göreve dönüştürme uygulamaları. E. Aktaş & V. Halitoğlu (Eds.), *Etkinlik Temelli Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi (Kuramdan Uygulamaya)* içinde (s. 281-295). Nobel Yayınevi.
- Hay, N. B. (2020). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde B2 düzeyi yazma etkinlikleri. *Türkçenin Eğitimi Öğretiminde Kuramsal ve Uygulamalı Çalışmalar 11* içinde. https://www.academia.edu/44896010/Yabanc%C4%B1_Dil_Olarak_T%C3%BCrk%C3%A7e_%C3%96%C4%9Fretimi_nde_B2_D%C3%BCzeyi_Yazma_Etkinlikleri_Geli%C5%9Firme_Developing_B2_Level_Writing_Activities_in_Teaching_Turkish_as_a_Foreign_Language

- İnal, S. (2018). Yabancı dil olarak Türkçe yazma öğretimi: yabancı dil olarak Türkçenin öğretiminde yazmanın önemi ve yazma etkinlikleri. A. Şahin (Ed.), *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Kuramlar, Yaklaşımlar, Etkinlikler* içinde (s. 536-534). Pegem Akademi.
- Kanık, O. V. (1993). *Bütün Şiirleri*. Adam Yayınları.
- Kara Özkan, N. (2020, Ekim). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde Callan yöntemi ve etkinlik tasarımı. *XII. Uluslararası Dünya Dili Türkçe Sempozyumu*. https://www.academia.edu/44821198/Yabanc%C4%B1_Dil_Olarak_T%C3%BCrk%C3%A7e_%C3%96%C4%9Fretiminde_Callan_Y%C3%B6ntemi_ve_Etkinlik_Tasar%C4%B1m%C4%B1
- Karadağ, B. M. (2020). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde beceri alanlarına yönelik B1 düzeyi etkinlik modeli. *International Journal of Teaching Turkish as a Foreign Language*, 3(2), 65-88.
- Karagöl, E. (2020). Yenilenmiş Bloom taksonomisine göre güncel Türkçe öğretim programları. *Dil Eğitimi ve Araştırmaları Dergisi*, 6(1), 56-71. <https://doi.org/10.31464/jlere.666641>
- Karazeybek, A. (2019). *İzmir Yabancılar için Türkçe Öğretim Seti B1 Ders Kitabının Dört Temel Dil Becerisi Bağlamında İncelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Kaya, M. & Kardaş, M. N. (2020). Yabancı dil olarak Türkçe öğretim programı üzerine bir inceleme. *Kuram ve Uygulamada Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(1), 1-20.
- Kılıç, A. (2021) Türkiye Maarif Vakfı yabancı dil olarak Türkçe öğretimi programı A1-A2 dinleme/izleme ve okuma/anlama kazanımlarının 21.yüzyıl okuryazarlık becerileri kapsamında değerlendirilmesi. *Uluslararası Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Dergisi*, 4(2), 165-184 <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1871988>
- Köse, D. (2004). Yabancı dil öğretiminde ortak ölçütler ve TÖMER. *Dil Dergisi*, 125, 24-34.
- Kuvaç, M. & Arslanbaş S. (2020, Kasım). Dört temel dil becerisini geliştirmeye yönelik etkinlik önerileri. *II. Uluslararası Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Sempozyumu*. https://www.researchgate.net/publication/345771618_Yabanci_Dil_Olarak_Turkce_Ogretiminde_Dort_Temel_Dil_Becerisini_Gelistirmeye_Yonelik_Etkinlik_Onerileri

- Maden, A. (2020). Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi programlarında söz varlığını zenginleştirme. *Journal of History School*, 46, 1822-1857.
- Moore, D. (2015). *Effective Instructional Strategies: from Theory to Practice*. SAGE Publications, Inc. https://books.google.com.tr/books?hl=tr&lr=&id=qA5EBAAQBAJ&oi=fnd&pg=PR1&dq=effective+instructional+strategies:+from+theory+to+practice+4th+edition+pdf&ots=ueXJyy1TOQ&sig=_eOiRmdhT5mBEaCKmlbkXuSvzA&redir_esc=y#v=onepage&q=activitie&f=false, Erişim tarihi: 10.09.2021
- Necatigil, B. (1997) *Bile/Yazdı*. Yapı Kredi Yayınları.
- Nunan, D. (1991). Communicative tasks and the language curriculum. *TESOL Quarterly*, 25(2), 279-295.
- Nurlu, M., Koynar, M., Tuna, L. & Görgüç, Ç. (2021). Millî Eğitim Bakanlığı Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi programı eleştirisi. *21. Yüzyılda Eğitim ve Toplum*, 10(29), 485-521.
- Özbal, B. (2019). *Yabancı Dil Olarak Türkçe Ders Kitaplarında Alıştırmaların İncelenmesi: A1-A2 Düzeyi*. Yayınlanmamış doktora tezi, Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü.
- Özdemir, A. Y. (2019). Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde sözcük öğretimi etkinlik önerileri. A. Okur & G. Göçen (Eds.), *Yabancı Dil Olarak İkinci Dil Olarak Yurt Dışındaki Türk Soylular için Türkçenin Sözcük Öğretimi* içinde (s. 529-549). Nobel Yayıncılık.
- Özmen, C. (2017). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde konuşma becerisi: sesletime yönelik bir uygulama ve etkinlik önerisi. *Journal of Turkish Studies*, 12(28), 593-634. <https://doi.org/10.7827/turkishstudies.12437>
- Samperio Sanchez, N. (2017). Discovering students' preference for classroom activities and teachers' frequency of activity use. *Colombian Applied Linguistics Journal*, 19(1), 51. <https://doi.org/10.14483/calj.v19n1.9292>
- Sarı, E. (2017). *Felsefî Hikâyeler*. Net Medya Yayıncılık. https://books.google.com.tr/books?id=BQI2DwAAQBAJ&pg=PA10&lpg=PA10&dq=%C3%BCnl%C3%BC+golf%C3%A7%C3%BC+yard%C4%B1m+hikaye&source=bl&ots=DG1_sJNUL3&sig=ACfU3U32XUBCo4vGvxp10-koVHwLs78n5g&hl=tr&sa=X&ved=2ahUKEwjop-rslo30AhWlGf0HHfggA6UQ6AF6BAGZEAM#v=onepage&q=%C3%BCnl%C3%BC%20golf%C3%A7%C3%BC%20yard%C4%B1m%20hikaye&f=false, Erişim tarihi: 10.09.2021

- Sarıbaş, M. (2014). *Avrupa Dilleri Öğretimi Ortak Çerçeve Metnine Göre Yabancılar Türkçe Öğretiminde A1-A2-B1-B2 Seviyesinde Okuma Etkinlikleri ve Örnekleri*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Şengül, K. (2021). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde etkinlik tasarımı. Ü. Şen (Ed.), *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi* içinde (s.139-165). Pegem Akademi.
- Şimşek, R. (2016). *Yabancılar Türkçe Öğretiminde Kullanılan Ders Kitaplarının Temel Dil Becerileri Bağlamında Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Şimşek, R. & Erdem, İ. (2021) Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yazma becerisi ve kazanım ilişkisi. *Rumeli Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (22), 267-279. <http://dx.doi.org/10.29000/rumelide.895762>
- Tanju, B. (2019). *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde A1 ve A2 Düzeyleri için Önerilen İletişimsel Konuşma Etkinlikleri*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Türkiye Maarif Vakfı Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Programı* (2020). https://www.turkiyemaarif.org/uploads/Turkcenin_Yabanci_Dil_Olarak_Ogretimi_Programi_2_Baski.pdf, Erişim tarihi: 30.08.2021
- Yalçın, M. (edt.). (2019). *Oktay Rifat-Yaşayıp Ölmek Aşk ve Avarlık Üstüne Şiirler*. Yapı Kredi Yayınları.
- https://cdn.pixabay.com/photo/2019/02/21/15/31/firefighter4011616_960_720.jpg, Erişim tarihi: 5.12.2021
- https://cdn.pixabay.com/photo/2017/11/13/16/05/fire-2946038_960_720.jpg, Erişim tarihi: 5.12.2021
- <https://pixabay.com/tr/illustrations/cin-aladin-karton-alaaddin-arap-2590056/>, Erişim tarihi: 5.12.2021
- <https://www.turkyurdu.com.tr/yazar-yazi.php?id=3456>, Erişim tarihi: 30.08.2021
- <https://www.wattpad.com/66944469-basari-oykuleri-hikaye-14-sarhosun-çocukları>, Erişim tarihi: 5.12.2021

[<https://www.shutterstock.com/tr/image-photo/bangkok-thailand-may-12-2019-photo-1396603313, Erişim tarihi: 5.12.2021>](https://www.google.com/search?q=patron+iki+elemanını+afrikaya+göndermiş+hikaye&client=opera&hs=0wL&sxsrf=AOaemvJcdYFIqVcL8_azdnOoOflavG6oCw%3A1636509311542&ei=fyaLYYSvIMSGrwTTrKa4BQ&oq=patron+iki+elemanını+afrikaya+göndermiş+hikaye&gs_lcp=Cgdnd3Mtd2l6EAMyBwghEAoQoAE6BwgjELADECc6BwgAEEcQsAM6BAgjECc6BQgAEIAEOgUILhCABDoLCC4QgAQQxwEQ0QM6BAguEEM6BAgAEEM6CgguEMcBENEDEEM6BQgAEMsBOgYIABAWEB46CAgAEBYQChAeOgUIIRCgAToECCEQFUoFCDwSATVKBaHhBGABQrQlY1nRgvXVoBXACeACAAZkBiAG5MJIBBDaUNDeYAQCgAQHI AQbAAQE&sclient=gws-wiz&ved=0ahUKEwjE6r2h2Iz0AhVEw4sKHVOWCVcQ4dUDCA0&uact=5, Erişim tarihi: 5.12.2021</p></div><div data-bbox=)

EXTENDED ABSTRACT

Aim: In teaching Turkish to foreigners, language skills need to be developed in a balanced, holistic and effective way. This is only possible through activities, because the activities are skill-oriented and applied in line with certain goals and achievements. It is possible to find the clearly written version of these aims and achievements in Curriculum of Teaching Turkish as a Foreign Language, which is the first curriculum in the field of teaching Turkish to foreigners, approved by the Board of Education, and published by the Turkish Maarif Foundation. The program has been prepared in line with the action-oriented approach of the Common European Framework of Reference for Languages. It is thought that the lack of a curriculum prepared for teaching Turkish as a foreign language was one of the most fundamental deficiencies in the field, and this deficiency was eliminated by this program, which was prepared in line with the action-oriented approach of The Common European Framework of Reference for Languages (CEFR). The program formed the basis of the study both with the idea that it was prepared with the modern approaches required by the era and also that it contains goals and achievements. In the literature, there are more than one study supporting each other regarding the integrity of activities aimed at improving language skills and not being fit for purpose. Moreover, in the literature, no other study has been found in which activities have been developed for all language skills according to levels, within the available resources. There are studies on the activities and their suggestions; however, they are based on the CEFR. Therefore, the aim of the study is to prepare activity suggestions to improve the language skills of foreign/second language learners based on the achievements in the

Curriculum of Teaching Turkish as a Foreign Language. The study is considered to be important in terms of giving ideas to those who teach Turkish as a foreign/second language and academicians working in this field with its examples of activities for all language skills in a holistic way. With academic studies that will be conducted regarding the program, the program can become more functional and serve the instructors more effectively in planning the lesson.

Method: In this qualitative study, the Turkish Maarif Foundation Curriculum of Teaching Turkish as a Foreign Language has been examined with the document analysis technique. Among the achievements listed in the program, 3 achievements each and a total of 12 achievements for reading, writing, speaking and listening skills were selected. While choosing the achievements, it was paid attention to the achievements that are common at each language level. For these selected achievements, activity suggestions were prepared at A2, B1 and B2 levels. Since the A1 level is the most basic level and the aim is to teach basic language structures, it was not included in the scope of the study. Since students at C1 level are advanced and have the ability to communicate in all areas of social life, all kinds of activities on social life can be offered to them, so activity suggestions for this level were not prepared. As a result, attention was paid to prepare the activity suggestions specific to this study, together with being suitable for language levels (A2, B1, and B2) and learning outcomes.

Conclusion and Recommendations: The activity suggestions, all of which have been prepared for this study, were paid attention to be skill-oriented in order to develop language skills in a holistic, balanced and effective way, and original and creativity improving, in line with the innovations of the age; include activities that allow learners to analyze and synthesize. Considering different types of intelligence, activities that appeal to more than one sense and enable the effective use of visual and auditory tools have been suggested. The activity suggestions were prepared in line with the communicative language teaching method in order for the learners to communicate in the target language. Quotations from literary genres such as fairy tales, stories, and poems were presented in the activities, with the thought that learners' awareness of the way in which text types are arranged and their linguistic characteristics, and that this is a facilitating factor in successfully using their language skills. It is possible to increase activity suggestions and such studies aimed at developing each language skill in a balanced and holistic way. The increase in the number of such studies can provide a more efficient teaching process with innovative and accurate projects in activity and equipment designs, studies on updating textbooks.